

ABIKS TAOTLEJALE

Bioenergia tootmise investeringutoetus

Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meede 1.4.3

2011

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
I PEATÜKK. TOETUS, TAOTLEJA, TAOTLEMINE.....	4
MILLEGA ARVESTADA ENNE TAOTLEMA ASUMIST	4
MILLISED TEGEVUSED ON TOETATAVAD.....	5
MILLISED KULUD EI OLE TOETATAVAD	7
KES SAAB TOETUST TAOTLEDA	8
TAOTLEJALE ESITATAVAD NÕUDED	8
TOETUSE MÄÄR JA SUURUS	9
<i>Millest sõltub toetuse määr.....</i>	9
<i>Kui suur on toetus.....</i>	9
MIDA ON VAJA TAOTLEMISEL ESITADA	10
TAOTLUSE ESITAMINE PRIA-LE.....	13
TAOTLUSE MENETLEMINE PRIAS	14
II PEATÜKK. TEGEVUSED PÄRAST TOETUSE MÄÄRAMIST.....	15
INVESTEERINGU TEOSTAMINE	15
TEGEVUSE RAHASTAMINE OSALISELT TASUTUD KULUDOKUMENTIDE ALUSEL.....	15
INVESTEERINGUOBJEKTI TÄHISTAMINE.....	16
MUUDATUSED INVESTEERINGU TEGEMISEL	17
MAKSENÕUDE ESITAMINE.....	17
<i>Investeeringut tõendavad dokumendid</i>	18
<i>Investeeringut tõendavad dokumendid kapitalirendi (liisingu) kasutamise korral.....</i>	19
MAKSENÕUDE KONTROLL.....	19
INVESTEERINGU TEOSTAMISE KONTROLL.....	19
VÄHENDAMINE JA VÄLJAARVAMINE	20
TOETUSE VÄLJAMAKSMINE	20
JÄRELKONTROLL.....	21
NÕUDED TOETUSE SAAJALE	21
TOETUSE TAGASINÕUDMINE	21
SALDODE KONTROLLIMINE	22

SISSEJUHATUS

Käesolev juhend on koostatud selleks, et aidata taotlejaid bioenergia tootmise investeeringutoetuse taotluse ettevalmistamisel. Siit leiate ülevaate tegevustest, esitatud nõuetest ja vajalike dokumentide esitamisest.

Põllumajandusettevõtete arendamist on toetatud Eestis SAPARD-i programmist 2003. aastal. Alates 2004. aastast maksti toetusi ELi struktuurifondist ning toetuse maksmise aluseks oli Eesti Riiklik Arengukava (RAK) 2004-2006. Alates 2007. aastast kuni 2013. aastani makstakse uue toetusena bioenergia tootmise investeeringutoetust Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (edaspidi MAK, vt www.agri.ee/MAK) alusel Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD). Bioenergia tootmise investeeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpse korra on välja töötanud **Põllumajandusministeerium** (20.07.2010. a määrus nr 80, RTL 23.07.2010, 50, 311- edaspidi meetme määrus) <https://www.riigiteataja.ee/akt/110082011003?leiaKehtiv>

Bioenergia tootmise investeeringutoetuse eesmärgid on järgmised:

- uus turg põllumajandustootjatele;
- uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine, põllumajandusettevõtjate konkurentsivõime (sh sissetulekute) suurendamine;
- keskkonnanahoiu ning maastikuhoolduse tagamine;
- energiatoorme tarnekindluse tagamine;
- energiakandjate mitmekesisuse tagamine.

Toetust saab taotleda küla, alevi või aleviku territooriumil tegutsev põllumajandusettevõtja. Kõikidest olulistest kriteeriumidest saate teada juhendi läbilugemisel. Käesolev juhend ei ole menetlemisel ja toetuse määramisel juriidiline alusdokument. Selliseks alusdokumendiks on meetme määrus.

Bioenergia tootmise investeeringutoetuse taotluste vastuvõtu, kontrollimise ja toetuse määramisega tegeleb **Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA)**.

Narva mnt 3, Tartu 51009
Investeeringutoetuste infotelefon 737 7678
Faks 737 1201
E-post: info@pria.ee

Kodulehekülg: www.pria.ee, käesoleva meetmega seotud materjal asub aadressil http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/taimekasvatus/bioenergia_2011/

Meetme on välja töötanud Põllumajandusministeerium.
Lai 39/41, Tallinn 15056
Tel 62 56 101
Faks 62 56 200
E-post: pm@agri.ee
Kodulehekülg www.agri.ee

Soovime edu taotlemisel!

I PEATÜKK. TOETUS, TAOTLEJA, TAOTLEMINE

MILLEGA ARVESTADA ENNE TAOTLEMA ASUMIST

Kõigepealt tuleb teil hästi läbi mõelda oma järgmise viie kuni kuue aasta tegevus ja see, kuidas on teil võimalik bioenergia tootmisse investeerida, et tagada konkurentsivõimeline ja keskkonnasõbralik tootmine.

Toetus makstakse välja refinantseerimise põhimõttel ehk kolme kuu jooksul pärast investeeringu eest tasumist ja nõuetekohaste maksedokumentide PRIA-le esitamist. Seega tuleb investeeringu tegemiseks vajaminev raha leida esialgu omavahenditest või laenu abil.

Alates 13.08.2011 on võimalik taotleda ka tegevuse elluviimise rahastamist osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. VT täpsemalt lk 15.

Toetuse abil tehtud investeeringut tuleb säilitada ja sihipäraselt kasutada viie aasta jooksul arvestatuna toetuse viimase osa väljamaksmisest. Sellel perioodil ei tohi toetusega soetatud vara maha müüa, rendile anda vms.

Kui olete järgmiste aastate tegevuse hoolega läbi mõelnud, siis teadke, et:

- biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajaliku hoone või rajatise, sinna juurde kuuluva juurdepääsutee, veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi, reoveepuhastussüsteemi ning elektrisüsteemi ehitamise ja nende juurde kuuluvate seadmete ostmise (kui need on ehitusprojektis ette nähtud) puhul tuleb alustada projekti tellimisest ja projektile vajalike kooskõlastuste hankimisest. Milliseid kooskõlastusi on vaja, määratakse ära projekteerimistingimustega, mida väljastab kohalik omavalitsus, kes annab hiljem ka ehitusloa. Ehitusloa, projekti ja eelarve olemasolu kontrollib PRIA enne toetuse väljamaksmist investeeringu teostamise kontrolli käigus;
- seadmete ostu puhul on võimalik kasutada kapitalirenti ehk liisingut.

Investeeringu tegemisel võite kasutada „Krediidiasutuste seaduse“ alusel ja korras tegutseva krediidiasutuse või tema konsolideerimisgruppi kuuluva finantseerimisasutuse teenust, mille kontaktandmed leiate Finantsinspektsiooni kodulehelt <http://www.fi.ee/?id=286>.

Enne taotluse esitamist vaadake üle kõik nõuded ja nõutavad dokumendid. Kui kõik on täidetud, siis tuleb viia toetuse avaldus koos teiste nõutavate dokumentidega taotluste vastuvõtmiseks määratud perioodi jooksul PRIA maakondlikku teenindusbürosse. Toetuse saamiseks vajalike dokumentide kogumist soovitame alustada hinnapakkumiste küsimisega sobiva tööde teostaja leidmiseks ja taotluse avalduse vormi täitmisest. Hinnapakkumiste puhul tuleb kindlasti jälgida, et need oleksid detailsed, omavahel võrreldavad ja kajastaksid objekti tehnilisi näitajaid.

Kui dokumentide täitmine tundub keerukas, siis palume pöörduda tunnustatud nõuandekeskuse poole või leida koolituse läbinud konsulent. Kuna PRIA ülesandeks on vastuvõetud taotluste kontrollimine ja hindamine, siis ei saa PRIA töötajad taotlejaid abistada dokumentide täitmisel.

Nõuandekeskuste andmed saab portaalist <http://konsulent.pikk.ee> ja telefonil 730 8402.

Toetust saab taotleda PRIA väljakuulutatud taotlusvooru perioodil. Taotlusvoorude ajal ja taotluste esitamise kanalid kuulutab PRIA välja Ametlike Teadaannete ning kodulehe vahendusel.

Taotluse esitamise ajaks peavad kõik nõutavad dokumendid olema olemas ja õigesti täidetud. Kui teil ei õnnestu taotluse esitamise ajaks kõiki vajalikke dokumente kokku saada, siis soovitame planeerida taotluse esitamise järgmise taotlusvooru.

MILLISED TEGEVUSED ON TOETATAVAD

Toetust võib taotleda energiakultuuri kasvatamiseks, biomassi töötlemiseks ning biomassist toodetud soojuste, elektri ja transpordikütuse (edaspidi *bioenergia*) tootmiseks peamiselt oma ettevõttes kasutamise eesmärgil juhul, kui investeeinguobjekt asub küla, alevi või aleviku territooriumil. Toetust saab järgmiste tegevuste puhul:

- 1) biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajaliku hoone ja rajatise (edaspidi *ehitis*) ehitamine „Ehitusseaduses“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/110032011005?leiaKehtiv> sätestatud tingimusel ja korras;

Toetatavateks tegevusteks on biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajalike hoonete ja rajatiste ehitamine „Ehitusseaduse“ mõistes. Kõigi toetatavate investeeinguobjektide ehitamine peab toimuma „Ehitusseaduses“ ja/või „Teeseaduses“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011028?leiaKehtiv> sätestatud tingimustel ja korras. Hoonete ja rajatiste ehitamise mõistet selgitab „Ehitusseadus“, mille järgi ehitamine on ehitise püstitamine, laiendamine, rekonstrueerimine, tehnosüsteemide muutmise või tehnosüsteemi terviklik asendamine, ehitise lammutamine. Toetust võib taotleda kõigile ehitamise osadele. Lammutamist toetatavate tegevuste hulka ei loeta, kuid on kulutusena lubatav juhul, kui see on osa ehitusprojektis ettenähtud ehitustöödest.

- 2) ehitise juurde kuuluva juurdepääsutee ehitamine „Ehitusseaduses“ ja „Teeseaduses“ sätestatud tingimusel ja korras;

Toetust võib taotleda ka juurdepääsutee ehitamiseks, kui nimetatud tee on eratee „Teeseaduse“ §5² tähenduses ja on juurdepääsuks biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajalikule hoonele ja rajatisele ning nimetatud hoone ja rajatis ja selle alune maa kuuluvad taotleja omandisse või taotleja kasuks on seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

- 3) energiakultuuri kasvatamiseks, biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajaliku masina ja seadme ostmine ja paigaldamine;

- 4) ehitise juurde kuuluva veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi ehitamine ning nende juurde kuuluva seadme ostmine ja paigaldamine, kaasa arvatud veevarustus- ja kanalisatsioonivõrguga liitumine, kui see on ehitusprojektis ette nähtud „Ehitusseaduses“ sätestatud tingimusel ja korras;

- 5) ehitise juurde kuuluva elektripaigaldise ehitamine ja selle juurde kuuluva seadme ostmine ja paigaldamine, kaasa arvatud elektrivõrguga liitumine, kui see on ehitusprojektis ette nähtud „Ehitusseaduses“ sätestatud tingimusel ja korras;

- 6) põllumajandusmasina ümberehitamine biogaasi või biokütuse tarbimisele.

Kui investeering tehakse bioenergia tootmiseks, toetatakse ainult sellist investeeringut, kui investeeringuobjektiga toodetav energiakogus tarbitakse taotleja põllumajandusettevõttes ja isiklikus majapidamises. Biomassist transpordikütuse tootmise korral toetatakse ainult sellist investeeringut, kui investeeringuobjektiga toodetav kütus tarbitakse taotleja põllumajandusettevõttes.

Toetatava tegevuse osaks võib olla ka:

1) kavandatava tegevusega kaasnev tellitud projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline töö (edaspidi *ettevalmistav töö*);

2) kavandatavale ehitustööle „Ehitusseaduse“ ja „Teeseaduse“ alusel kehtestatud korras omanikujärelevalve (edaspidi *omanikujärelevalve*) tegemine.

Kavandatava investeeringuobjekti osaks võib olla ka investeeringuobjekti juurde kuuluv automaatika- või infotehnoloogiaseade ja toodangu kvaliteeti määrav tehnoloogiline seade.

Investeeringuobjekt ja selle alune maa peavad olema taotleja omandis või peab olema taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Kui investeeringuobjektiks on ehitise tehnosüsteem või ehitisse või ehitise külge paigaldatav paikne seade, peab ehitis olema samuti taotleja omandis või olema selle alusele maale taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Kui toetust taotleb kaks või enam taotlejat ühiselt, siis peavad investeeringuobjekt ja selle alune maa olema nende kaasomandis või peab olema nende kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Kavandatava investeeringu tegemist ei või alustada varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval, välja arvatud ettevalmistav töö, mille puhul töö tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui 2007. aasta 1. jaanuaril.

Toetatava tegevuse abikõlbliku kulu moodustavad:

1) investeeringuobjekti käibemaksuta maksumus, mis koosneb investeeringuobjekti väljavalitud käibemaksuta hinnapakumise maksumusest ja abikõlbliku investeeringuobjekti tähistamiseks vajaliku sümboolika käibemaksuta maksumusest, kui taotleja on käibemaksukohustuslane;

2) investeeringuobjekti käibemaksuga maksumus, mis koosneb investeeringuobjekti väljavalitud käibemaksuga hinnapakumise maksumusest ja abikõlbliku investeeringuobjekti tähistamiseks vajaliku sümboolika käibemaksuga maksumusest, kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane;

3) ettevalmistava töö maksumus kuni 12% investeeringuobjekti käibemaksuta maksumusest, kui taotleja on käibemaksukohustuslane või käibemaksuga maksumusest, kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane;

4) omanikujärelevalve tegemise maksumus kuni 3% investeeringuobjekti käibemaksuta maksumusest, kui taotleja on käibemaksukohustuslane, või käibemaksuga maksumusest, kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane.

Kõik abikõlblikud kulud peavad olema põhjendatud, selged ja üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekad ja vajalikud tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

MILLISED KULUD EI OLE TOETATAVAD

Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) kulud, mis on seotud kapitalirendi lepingu sõlmimise, intressi, kindlustuse jms kuludega;
- 2) liisingumakse, kui asja omandiõigus ei lähe hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest üle toetuse saajale;
- 3) tolli-, sisseveo- ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või mis on eaproportsionaalselt suur kulutus tegevuse mis tahes osale;
- 4) käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist „Käibemaksuseaduse“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108072011028?leiaKehtiv> alusel;
- 5) maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja rentimise kulud;
- 6) töötasu, koolitus-, remondi-, rendi-, kütuse-, side- ja veokulud ning muud üldkulud;
- 7) sularahamakse, teenustasu pangatoimingu eest, intress, tagatismakse ja finantsteenusega seotud muu kulu;
- 8) õigusteenuse ja raamatupidamisteenuse kulud, tasu patendi ja litsentsi ostmise ning teostatavusuuringu eest, välja arvatud ehitise projekteerimiseks vajalikule ehitusgeoloogilisele ja geodeetilisele tööle tehtud kulutused;
- 9) kulutused reklaamile;
- 10) standardtarkvara, -arvutustehnika ja -sidevahendite, sealhulgas mobiiltelefoni ostmise kulud;
- 11) kasutatud masina ja seadme ostmise kulud;
- 12) keskkonnamõju hindamisega või detailplaneeringu koostamisega kaasnevad kulud;
- 13) kulud sellise ehitise ehitamiseks ning masina ja seadme ostmiseks, mis ei ole ette nähtud energiakultuuri kasvatamiseks, biomassi töötlemiseks või bioenergia tootmiseks, sh kontorihoone ehitamise ning veovahendi ja selle haagise ostmise kulud;
- 14) biogaasi tootmiseks vajaliku sõnniku- või silohoidla ehitamise kulud, mille hüvitamiseks on võimalik taotleda toetust maaelu arengukava MAK-i 5. peatüki meetme 1.4.2 “Investeeringud loomakasvatusehitistesse” raames;
- 15) teevalgustusrajatisele tehtud kulutused;
- 16) looma ja mittepüsikultuuri ostmise kulud;
- 17) ehitise lammutamisega seotud kulud, kui ehitise lammutamine ei ole kajastatud hinnapakumises ega ole osa ehitusprojektis ettenähtud ehitustöödest;
- 18) lihtsa asendusinvesteeringu kulud pärast samalaadse põhivara kasuliku eluea lõppemist;

Lihtsaks asendusinvesteeringuks loetakse investeering, mille abil asendatakse olemasolev ehitis või selle osa, masin või seade uue ajakohastatud ehitise või selle osaga või masina või seadmega ilma tootmisvõimsust 25% võrra suurendamata või tootmise laadi või kasutatavat tehnoloogiat põhjalikult muutmata. Asendusinvesteeringuks ei loeta vähemalt 30 aasta vanuse ehitise täielikku lammutamist ja asendamist ajakohastatud ehitisega ega ehitise rekonstrueerimist, kui selle kulud moodustavad vähemalt 50% uue samaväärse ehitise väärtusest. Asendusinvesteeringuks ei loeta ka vähemalt kümne aasta vanuse masina ja seadme asendamist uue masina ja seadmega.

Tootmisvõimsuseks loetakse taotlejale kuuluvate sama liiki masinate või seadmete tootmisvõimsus kokku.

19) toreduslikud kulutused „Tsiivilseadustiku üldosa seaduse“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/106122010012?leiaKehtiv> § 63 tähenduses ja majanduslikult ebaotstarbekad kulud ning muud kulud, mis ei ole investeeringuobjektiga otseselt seotu;

20) muud kulud, mis on vastuolus Euroopa Ühenduse (EÜ) Nõukogu määruse nr 1698/2005 artikliga 71 ja Euroopa Komisjoni määruse nr 1974/2006, milles sätestatakse EÜ Nõukogu määruse nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73), artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega; vt

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:368:0015:01:ET:HTML>

21) masinad ja seadmed, mille ostmiseks on võimalik taotleda toetust MAK-i 5. peatüki meetme 1.4.1 “Investeeringud mikropõllumajandusettevõtete arendamiseks” raames.

KES SAAB TOETUST TAOTLEDA

Toetust võib taotleda ettevõtja, kelle omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulu ja nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügitulu kas koos või eraldi oli taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal vähemalt 50 % ettevõtja kogu müügitulust.

Kaks või enam taotlejat võivad ühiselt sama investeeringuobjekti kohta taotleda toetust ühiskasutamise eesmärgil, kui investeeringuobjekt ja selle alune maa kuuluvad nende kaasomandisse, või on selle alusele maale nende kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

TAOTLEJALE ESITATAVAD NÕUDED

Taotleja peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) taotleja on enne taotluse esitamise aastat tegutsenud vähemalt ühe kalendriaasta. Kui taotleja on äriühing, peab taotleja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta aruanne kajastama tema tegevust vähemalt 12 kuu jooksul. „Raamatupidamise seaduse“ kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava taotleja puhul peab taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E kinnitatud ärakiri kajastama ettevõtja tegevust vähemalt 12 kuu jooksul;
- 2) taotleja majandustegevus oli taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal või taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastale eelnenud majandusaastal kasumis;
- 3) taotleja võlakordaja ehk võõrkapitali osakaalu näitaja, mille arvutamisel jagatakse taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kohustuste summa koguvara summaga, ei olnud taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal suurem kui 0,7;
- 4) taotleja maksevõime näitaja, mille arvutamisel jagatakse taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta käibevara summa lühiajaliste kohustuste summaga, oli taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal suurem kui 1;
- 5) taotlejal ei ole riikliku maksu maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
- 6) taotleja täidab keskkonna-, toiduhügieeni- ja põllumajandusloomade heaolu nõudeid;

- 7) taotleja ei ole saanud ega taotle samal ajal sama investeeringuobjekti kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
- 8) kui taotleja on saanud varem toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või on saanud muud tagastamatut riigiabi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, on tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtajal ja summas;
- 9) taotleja suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust.

Kui toetust taotlevad kaks või enam taotlejat ühiselt, peavad kõik taotlejad vastama toetuse saamise nõuetele.

TOETUSE MÄÄR JA SUURUS

Millest sõltub toetuse määr

Toetust antakse kuni 40% investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest.

Toetust antakse kuni 50% investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest, kui investeeringuobjekt asub MAK-i arengukava lisas 4 (lk.422)

http://www.agri.ee/public/juurkataloog/MAAELU/MAK/MAK_muudatused2011/MAK_2007-2013_kehtiv.pdf nimetatud ebasoodsamas piirkonnas (edaspidi *ebasoodsam piirkond*) või kui investeeringuobjektiks on ebasoodsamas piirkonnas kasutatav masin või seade, sealhulgas hoones olev masin või seade.

Noorele ettevõtjale (vanusega alla 40 a) antakse toetust kuni 50% investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest ja ebasoodsamas piirkonnas asuva investeeringuobjekti puhul kuni 60% investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest.

Kui toetust taotlevad kaks või enam taotlejat ühiselt, on kõrgendatud määral võimalik toetust taotleda vaid juhul kui kõik taotlejad vastavad kõrgendatud määral toetuse saamise nõuetele.

Kui suur on toetus

Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta ning kahe või enama taotleja kohta kokku on 512 000 eurot arengukava programmiperioodi jooksul.

Üks taotleja ei saa üksi, tulundusühistu liikmena ega teise taotlejaga ühiselt taotleda toetust kokku rohkem kui 512 000 eurot programmiperioodi jooksul.

Kontserni kuuluvad taotlejad ei saa kontserni kohta taotleda toetust rohkem kui 512 000 eurot programmiperioodil kokku

Kui ettevõtja suhtes omab „Konkurentsiseaduse“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13316160> § 2 lõike 4 mõistes valitsevat mõju taotlejaga samas tegevuskohas ja põllumajandussaaduste tootmise alal tegutsev ettevõtja, ei saa need ettevõtjad toetust rohkem kui 512 000 eurot programmiperioodil kokku.

Taotleja ei saa üksi, tulundusühistu liikmena ega teise taotlejaga ühiselt taotleda määruses sätestatud toetust koos meetme 1.4.1 „Mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeeringutoetuse” ja meetme 1.4.2 “Loomakasvatusehitiste investeeringutoetusega” rohkem kui 600 000 eurot programmiperioodil kokku.

Ettevalmistavate tööde maksumus võib moodustada kuni 12% projektis planeeritud investeeringuobjektide maksumusest. Protsenti arvestatakse käibemaksuga või käibemaksuta summalt vastavalt sellele, kas taotlejal on õigus saada toetust käibemaksule või mitte.

Ettevalmistavad tööd, millele toetust saab taotleda, on: investeeringuobjektiga seotud tellitud projekteerimistöö, projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline uurimistöö, kavandatavale ehitustööle „Ehitusseaduse” ja „Teeseaduse” alusel kehtestatud korras. Omanikujärelevalve tegemise abikõlbulik maksumus kavandatavale ehitustööle võib olla kuni 3 % investeeringuobjekti maksumusest. Ettevalmistavate tööde kohta esitatud arved või arve-saatelehed ei või olla väljastatud varem kui 1.jaanuaril 2007. Kui ettevalmistavad tööd ei vasta ülaltoodud nõuetele, siis ei määrata nende kohta toetust, kuid taotlejal on võimalik saada toetust projekti põhiosale, kui see vastab nõuetele.

MIDA ON VAJA TAOTLEMISEL ESITADA

PRIA kontrollib teie vastavust toetuse saamise tingimustele ja selleks tuleb esitada järgmised dokumendid:

1. Vormikohane avaldus ja vormikohane äriplaani (määruse lisa 1 ja lisa 2). Lisaks esitab taotleja PRIA-le vormikohase avalduse ja äriplaani elektrooniliselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormis aadressil andmed@pria.ee. Kui toetust taotleb kontserni kuuluv emaettevõtja või tütarettevõtja, esitab ta toetuse taotlemiseks äriplaani oma ettevõtte, mitte kontserni kohta tervikuna. Enne avalduse täitmist lugege kindlasti läbi avalduse täitmise juhised, mis on toodud vastavate lahtrite juures. Täitmise juhiseiga avalduse vorm on leitav PRIA kodulehelt http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/taimekasvatus/bioenergia_2011/.

Täitke taotlus TRÜKITÄHTEDEGA, valikvastuse korral märkige vastavasse ruutu sümbol "X". Summad tuleb kirjutada eurodes. Kindlasti märkige ära äriplaani tabelisse 8 investeeringuobjekti asukoha skeem selliselt, et selle alusel oleks võimalik ka võõral inimesel kohale jõuda. Kui investeeringuobjekti ja kontori asukoht (kus asub dokumentatsioon) on erinevad, näidake skeemil mõlemad.

Kontrollige, et avaldusel oleks kirjas teie kontakttelefon ja meiliaadress, et vajadusel saaks PRIA ametnik kiiresti ühendust võtta, kui tekib vajadus täiendavaks järelepärimiseks.

2. Taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta lõpu seisuga majandusaasta põhivara nimekiri, milles kajastub põhivara soetamise aasta ning põhivara soetamis- ja jääkväärtus.
3. „Raamatupidamise seaduse” kohaselt tekkepõhist raamatupidamise arvestust pidava FIE puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ärakiri, mis kajastab ettevõtja tegevust vähemalt 12 kuu jooksul. „Raamatupidamise seaduse” kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava taotleja puhul taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E kinnitatud ärakiri, mis kajastab ettevõtja

tegevust 12 kuu jooksul. Kui eelpool nimetatud taotlejate majandustegevus ei olnud taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal kasumis, esitatakse ka taotluse esitamise aastale eelnenud teise majandusaasta vastavad andmed.

4. „Raamatupidamise seaduse“ kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava FIE puhul esitab taotleja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta kohta pikaajaliste ja lühiajaliste kohustuste loetelu. Loetelus näidatakse ära kreditori nimi ja kohustuse saldo ning kreditori kinnitus loetelus märgitud kohustuse kohta eelnimetatud kalendriaasta viimase kuupäeva seisuga. Kreditori kinnitus ei ole vajalik „Põllumajandusreformi seadusest“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/258881>, tulenevate ühistatud vara ja tööosakute kompenseerimise kohustuste kohta.
5. Vähemalt kolme erineva pakkuja hinnapakumise ära kirjad koos tehniliste tingimuse spetsifikatsiooniga, kui investeringuobjekti omanikujärelevalve või ettevalmistava töö käibemaksuta maksumus ületab 5 000 eurot või kui taotleja taotletava ehitise maksumus ületab 30 000 eurot. Kolme hinnapakumise korral esitab taotleja ka meetme määruse lisas 3 toodud hinnavõrdlustabeli. Kui investeringuobjekti käibemaksuta maksumus on alla 5 000 euro ja ehitise puhul alla 30 000 euro, siis tuleb esitada vähemalt ühe pakkuja hinnapakumise koopia koos tehniliste tingimuste spetsifikatsiooniga.

Hinnapakumised peavad olema võrreldavad ja kajastama objekti tehnilisi näitajaid. Hinnapakumisel peab olema iga tegevuse ja investeringuobjekti hind eraldi välja toodud. PRIA kontrollib, et väljavalitud hinnapakumine ei ole põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase objekti või tegevusega. Kui taotleja ei ole valinud odavaimat hinnapakumist, peab ta tehtud valikut põhjendama. Lisaks kontrollitakse, et taotleja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär või liige ei oma osalust üksteise äriühingus ega kuulu üksteise juhatusse ega nõukokku.

Hinnapakumise jaoks on vaja saata investeringuobjekti pakkujale (seadmete puhul müüjale ja ehitiste puhul ehitajale) vabas vormis pakkumiskutse ning ettevalmistavate tööde pakkujale (projekteerijale, omanikujärelevalve tegijale) vabas vormis koostatud pakkumiskutse. Kui olete otsustanud, millistele tingimustele tulevane investering peab vastama, siis tuleb need tingimused pakkumiskutse lisasse ehk tehnilisse spetsifikatsiooni kirja panna ja pakkujatele saata.

Tehniline spetsifikatsioon koostage selliselt, et kõigile pakkumiskutse saanud hankijatele oleks loodud võrdsed võimalused ning neil oleks võimalus ka sisuliselt vastata. Kui ühes taotluses taotlete toetust mitme investeringuobjekti soetamiseks, kuid iga objekt eraldi maksab alla 5 000 euro ja need objektid kokku ei moodusta ühte terviklahendust, siis piisab iga investeringuobjekti kohta ühest hinnapakumisest.

Investeringutoetuse eest ostetavate kaupade ja teenuste päritolumaal osas ei ole mingeid piiranguid. Tegemist peab olema uute, st kasutamata kaupade, masinate ja seadmetega, mida peab hinnapakkuja oma hinnapakumises kinnitama.

Kui investeringuobjektiks on hoone või rajatise ehitamine või rekonstrueerimine, siis tuleb jälgida, et väljavalitud hinnapakkuja omaks majandustegevuse registri <http://mtr.mkm.ee/> registreeringut. See nõue tuleneb „Ehitusseadusest“.

6. Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et investeringuobjekt ja selle alune maa kuulub taotleja omandisse või taotleja kasuks on seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Meetme määruse § 5 lõike 1 punktides 2, 4, 5 (ehitise juurde kuuluva juurdepääsutee ehitamine, ehitise juurde kuuluva veevarustuse, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi ehitamine ning nende juurde kuuluva seadme ostmine ja paigaldamine k.a. veevarustus- ja kanalisatsiooniga liitumine ning samuti ehitise juurde kuuluva elektripaigaldise ehitamine ja selle juurde kuuluva seadme ostmine ja paigaldamine k.a. elektrivõrguga liitumine) nimetatud tegevuste puhul esitab taotleja ära kirja dokumendist, mis tõendab, et ehitise, mille juurde kavandatakse investeringuobjekt kuulub, on

taotleja omandis või selle alusele maale on taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

7. Kaasomaniku või teise hoonestaja kirjalik nõusolek investeeringu tegemiseks, kui investeeringuobjekt ja selle alune maa asuvad kaasomandis oleval maal või maal, millele on seatud hoonestusõigus mitme isiku kasuks ning investeeringuobjekti kohta ei taotleta toetust ühiselt.
8. Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et juurdepääsutee on juurdepääs biomassi töötlemiseks ja bioenergia tootmiseks vajaliku hoone ja rajatise juurde, mis kuulub taotleja omandisse või mille alusele maale on taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Dokument tuleb esitada juhul, kui investeering on suunatud juurdepääsutee ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks. Dokumendiks võib olla katastriüksuse plaani ärakiri, millel tuleb kajastada põllumajanduslikule tootmishoonele juurdepääsutee asukoht.
9. Ehitise, rajatise või juurdepääsutee ehitamise puhul ehitusloa või kohaliku omavalitsuse kirjaliku nõusoleku ärakiri, kui see on nõutav „Ehitusseaduse“ kohaselt.
10. Ehitise, rajatise või juurdepääsutee ehitamise puhul ärakiri ehitusprojekti joonistest ehitise ülevaadete kohta koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui see on nõutav ehitusloa saamiseks.
11. Juurdepääsutee investeeringu puhul kohaliku omavalitsuse kinnitus, et objekt on eratee „Teeseaduse“ § 5² tähenduses.
12. Elektripaigaldise investeeringu puhul „Elektriohutuseseaduse“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13328897> § 18 lõikes 5 sätestatud nõuete kohase elektritöö ettevõtja koostatud elektriprojekt.
13. Arve-saatelehe või arve ärakiri ettevalmistavate tööde kohta. Kui ettevalmistavate tööde eest on tasutud enne taotluse esitamist, siis ka rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse ärakiri või arvelduskonto väljavõte.
14. Meetme määruse nr 80 lisas 5 toodud meetodika kohaselt arvatud andmed CO₂ heitmete vähenemise kohta kavandatava investeeringuobjekti tulemusena. Need andmed on vajalikud taotlusele hindepunktide andmisel enne toetuse määramist. Arvestamise meetodika on ka PRIA kodulehel.
Et punktide andmisel CO₂ heitmete vähenemine taotlejate viisi oleks võrreldav, on oluline, et vähenemine oleks arvatud kõigil taotlejatel ühtemoodi, nimelt määruse lisas 5 toodud meetodika alusel. CO₂ heitmete vähenemise ühikuks peab olema Gg CO₂ aastas.
15. Tooraine kasvatamise asukoha kirjeldus, kui taotleja toodab sellest bioenergiat. Kui taotleja ei kasvata bioenergia tootmiseks toorainet ise, esitab ta ärakirja tooraine tootjaga sõlmitud lepingust, millest peab nähtuma tooraine kasvatamise asukoht.
Selgitusest peab välja tulema vahemaa kilomeetrites bioenergia tootja ja bioenergia tootmiseks vajaliku tooraine kasvatamise koha vahel.
16. Ärakiri bioenergia tootjaga sõlmitud lepingust, millest peab nähtuma bioenergia tootmise asukoht, kui taotleja toodab biomassi, millest ta ise bioenergiat ei tooda.
17. Veterinaar-ja Toiduameti õiend selle kohta, et taotlejale ei ole tehtud ettekirjutust või ettekirjutuses märgitud puudus on kõrvaldatud või taotleja kohta ei ole jõustunud süüdimõistvat süüteo otsust loomade heaolu ja toiduhügieeni rikkumise eest ajavahemikus

taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta algusest kuni taotluse esitamise kuule eelnenud kuu esimese päevani.

18. Taotleja esitab keskkonnamõtjude hindamise, kui kavandatav investeering seda eeldab.

19.

Kui toetust taotleb kaks või enam taotlejat ühiselt, siis esitab iga ühises taotluses osaleja eraldi taotluse juurde avalduse ja äriplaani ning määruse § 10 lg 3 nimetatud dokumendid.

20. Avaldus taotleja andmete kandmiseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, kui PRIA-st taotletakse toetust esimest korda ning nimetatud avaldust ei ole PRIA-le varem esitatud. Vormi saab PRIA maakondlikust teenindusbüroost või internetist, samuti võib selle avalduse täita ja esitada elektroonselt kliendiportaali e-PRIA vahendusel http://www.pria.ee/et/Registrid/Toetuste_register.

TAOTLUSE ESITAMINE PRIA-LE

Taotleja võib ettenähtud tähtajal üksi esitada ühe taotluse ja lisaks teiste taotlejatega koos veel ühe taotluse (viimast juhul, kui investeeringuobjekt ja selle alune maa kuuluvad kaasomandisse või on selle alusele maale nende kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest).

Enne dokumentide esitamist kontrollige üle, et kõigil dokumentidel oleksid õiged kuupäevad ja allkirjad, et dokumendid oleksid esitamise hetkel kehtivad ning investeeringuobjekti nimetus ja summa oleks kõikides nõutavates dokumentides sama. Jälgige, et kõigil esitatud dokumentidel oleksid kirjas ettevõtte õiged registreerimisnumbrid, äriühingu esindajate isikukoodid jm.

Toetuse saamiseks vajalikud dokumendid soovime esitada PRIA maakondlikusse teenindusbüroosse. PRIA maakondlikud bürood teenindavad teid esmaspäeviti kell 8.30-18.00, teisipäevast reedeni kl 8.30-16.00. Taotluse esitamise aja saate eelnevalt broneerida kodulehe www.pria.ee vahendusel, helistades maakondlikku büroosse või infotelefonil 7377 678. Taotluse vastuvõtuks teenindusbüroos kulub orienteeruvalt tund, palume selle ajakuluga arvestada. Palume mitte jätta dokumentide esitamist viimasele päevale!

Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga). Kui taotluse toob PRIAsse taotleja esindaja, kel ei ole seadusjärgset esindusõigust, siis peab tal olema kaasas tema volitusi tõendav volikiri.

Veel enne taotluse esitamist tuleb taotlejal lisaks saata toetuse avaldus ja äriplaani digitaalselt täidetuna aadressil andmed@pria.ee.

Et teie saadetud elektroonseid andmeid oleks mugavam leida, siis palume e-kirjas reale Teema (Subject) märkida meetme numbri (meede 1.4.3.) ja kliendi nime. Vormid peavad olema täidetud Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus.

Taotlust on võimalik esitada ka elektroonselt aadressil info@pria.ee või posti teel aadressil PRIA, Narva mnt 3, Tartu 51009. Elektroonsel esitamisel tuleb taotlus digitaalselt allkirjastada. Ühtlasi ei ole siis

vaja avaldust ja äriplaani eraldi esitada, kuid seda juhul, kui avaldus ja äriplaan on nõutavas Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus.

Soovitame siiski investeringutoetuste taotluse esitada paberil täidetult PRIA teenindusbüroosse. Teenindusbüroosse esitamise juures on eeliseks, et klienditeenindaja teeb teie taotlusedokumentide esmase kontrolli ja kui leitakse puuduseid, siis informeeritakse teid sellest kohe. Kui te saadate taotluse posti teel, siis esmast taotlusedokumentide kontrolli klienditeenindaja poolt ei toimu ja seega on suurem võimalus, et teie taotluses on vigu ja teile saadetakse järelepärimine, mis omakorda pikendab taotluse menetlemist.

Lisaks juhime tähelepanu, et ka posti teel saadetud taotluse puhul on vajalik saata määruses ette nähtud toetuse avaldus ja äriplaan digitaalselt täidetuna aadressil andmed@pria.ee.

Lisateavet saab küsida maakondlikest büroodest või investeringutoetuste infotelefonil 7377 678 või saates e-kirja aadressil info@pria.ee.

TAOTLUSE MENETLEMINE PRIAS

Taotluse esitamisel kontrollib PRIA teenistuja, kas kõik vajalikud dokumendid on olemas ja nõuetekohaselt täidetud. Seejärel taotlus registreeritakse IT-süsteemis ja saab ainulaadse viitenumbri.

Soovitame taotlusele antud viitenumbrit kasutada kogu edaspidises kommunikatsioonis PRIAga – järelepärimistele vastamisel, lisamaterjalide esitamisel, infotelefoniga suhtlemisel jne. See hõlbustab teie taotluse ja sellega seotud materjalide leidmist ja seeläbi kiirendab teile vastamist.

Pärast taotluse esitamist olge kättesaadav juhiks kui otsuse tegemiseks on vaja teile esitada täiendavaid küsimusi.

Juhime tähelepanu, et kui esitate PRIAsse taotluse, mis ei ole vormikohane või ei sisalda kõiki vajalikke dokumente, siis on teil võimalus puudused kõrvaldada taotluste vastuvõtuperioodi jooksul taotlusvooru viimaseks päevaks. Kui taotluste vastuvõtuperioodi kestel taotluses olevad puudusi ei kõrvaldata, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata (seda ei hakata sisuliselt menetlema).

Kui avastate ise taotluses esinenud vead enne taotlusvooru lõppu või inspektori poolt kontrollakti koostamist, siis võite esitada kirjaliku avalduse taotluse läbivaatamise lõpetamiseks. Taotlusedokumente ei tagastata, kuid taotluse menetlemine katkestatakse ning teil on võimalus esitada uus korrektne taotlus taotlusvooru jooksul.

Seejärel kontrollitakse vastuvõetud taotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja ja kavandatava tegevuse ja investeringuobjekti vastavust määruses sätestatud nõuetele. Taotluses esitatud andmete kontrollimiseks on PRIA-l õigus kasutada teiste andmekogude andmeid (Äriregister, Kinnistusraamat jne). Vajadusel tehakse andmete täpsustamiseks teile järelepärimine või kohapeal eelkontroll. Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks ka kontrollitava ettevõtte raamatupidaja. Kontrolli lõppedes täidab inspektor kontrollakti, mille allkirjastavad mõlemad pooled. Taotleja poolt peab alla kirjutama allkirjaõiguslik isik.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarve, siis hinnatakse taotlustoimikud määruse lisas 4 toodud hindamiskriteeriumide alusel ja rahuldatakse taotluste hindamise tulemusel moodustatud paremusjärjestuse alusel parimad taotlused. Paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks kõrgema koondhinde saanud taotlus.

Juhime tähelepanu, et PRIA teenistuja ei ole konsulent, seega ei saa ta anda ettevõtjale nõu vigade parandamiseks või dokumentide sisuliseks koostamiseks. PRIA teenistuja ei tea ega saa teile menetluse käigus öelda, kas te saate toetust või

mitte, sest taotluste menetlemine veel jätkub ja toetuse saajad selguvad alles peale kõigi taotluste menetlemist ja paremusjärjestuse moodustamist.

PRIA teeb taotluse rahuldamise otsuse või rahuldamata jätmise otsuse 100 tööpäeva jooksul alates taotluse esitamise tähtaja viimasest päevast (taotlusvooru lõpust).

Taotluse rahuldamise või mitterahuldamise kohta saadetakse teile posti teel PRIA peadirektori käskkirja väljavõte.

II PEATÜKK. TEGEVUSED PÄRAST TOETUSE MÄÄRAMIST

INVESTEERINGU TEOSTAMINE

Investeeringu tegemisega võib alustada taotluse esitamise päevale järgneval päeval, kuid investeeringut tõendavaid dokumente hakkab PRIA vastu võtma alles pärast toetuse määramise otsuse tegemist. Investeering tuleb teha kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Investeeringut ei pea tegema kohe täies mahus, vaid investeeringut tõendavaid dokumente koos kuludeklaratsiooniga (edaspidi maksenõue) on võimalik esitada kuni neljas osas. Ehk mitmest investeeringuobjektist koosneva projekti puhul võib esitada maksenõude pärast ühe objekti eest tasumist. Näiteks hoone rekonstrueerimise eest makstakse toetus välja ja teise objekti (seadmed) võite osta hiljem ning selle eest makstakse ka toetus hiljem välja. Samuti saab ka ehitiste korral esitada maksenõude(d) peale konkreetsete ehitusjärgude lõpetamist ja nende eest tasumist. Juhime tähelepanu, et ettemaks ei ole abikõlblik – st, et lisaks raha tasumisele peab olem valmis ka vastav osa investeeringust.

Investeeringu tegemist võib alustada ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid võivad olla väljastatud alates taotluse esitamise päevale järgnevast päevast.

Kui te ei ole investeeringut ettenähtud tähtajaks teinud ja selle kohta maksenõuet PRIA-le esitanud, siis toetust välja ei maksta. Kui te ei ole investeeringut ettenähtud tähtajaks täielikult teinud ja/või see ei täida taotluses lubatud eesmärki ning teile on toetus osaliselt välja makstud, siis nõutakse juba varem välja makstud toetus tagasi.

TEGEVUSE RAHASTAMINE OSALISELT TASUTUD KULUDOKUMENTIDE ALUSEL

Tegevuse elluviimise rahastamist osaliselt tasutud kuludokumentide alusel saavad alates 13.08.2011 taotleda meetme 1.4.3 kõikide taotlusvoorude toetuse saajad. Nimetatud rahastamisviisi ei kohaldata kapitalirendi puhul!

Tegevuse elluviimist saab rahastada osaliselt tasutud kuludokumentide alusel ainult siis, kui on täidetud kõik järgnevad tingimused:

- 1) toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne;
- 2) tehtud töö või osutatud teenus on lõpetatud või müüdud kaup on üle antud ning toetuse saaja on need vastu võtnud (s.t ettemaks ei ole toetatav!);
- 3) toetuse saaja on tehtud töö või osutatud teenuse või ostetud kauba eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse rahasumma.

Toetuse saaja loetakse osaliselt tasutud kuludokumentide alusel toetuse saamiseks piisavalt usaldusväärseks, kui:

- 1) tal ei ole riikliku maksu maksuvõlgnevust või tema riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
- 2) tema suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
- 4) ta on varem osaliselt tasutud kuludokumentide alusel saadud raha kasutanud sihipäraselt ja tähtaegselt.

Omafinantseeringuga võrdne rahasumma arvutatakse nii:

kuludeklaratsiooniga esitatud kuludokumentidel kajastatud abikõlblikust summast lahutatakse maha toetuse summa ja sellele liidetakse mitteabikõlblike kulude summa (juhul, kui esitatud kuludokumentidel on ka mitteabikõlblike kulusid).

Pange tähele, et abikõlbliku summa hulka ei saa arvestada käibemaksusummat, kui käibemaks ei ole toetatav.

Kõik kuludokumentidel kajastatud mitteabikõlblikud kulud peavad olema tasutud täies mahus (s.t nende kohta osalise tasumise võimalus ei laiene)!

Toetuse saaja saab ise valida, kas tasub igast eraldi kuludokumendist vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa või tasub kuludeklaratsiooniga esitatud kõikide kuludokumentide summast kokku vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa ulatuses kuludokumente.

Näide 1.

Investeeringuobjektiks on seade, mille kogumaksumus on 66 000 eurot. Käibemaks ei ole toetatav, toetuse määr on 50%. Seega on abikõlblik maksumus 55 000 eurot ja toetuse summa on 27 500 eurot.

Toetuse saamiseks osaliselt tasutud kuludokumentide alusel peab toetuse saaja tasuma hankijale vähemalt 38 500 eurot (55 000 – 27 500 + 11 000).

Näide 2.

Investeeringuobjektiks on tootmishoone rekonstrueerimine. Kuludokumentide kogusumma on 61 000 eurot. Toetuse määr on 50%. Käibemaks ei ole toetatav ning kuludokumentidel on selle projekti raames mittetoetata vaid töid kogusummas 1000 eurot. Seega on abikõlblik maksumus 50 000 eurot ja toetuse summa 25 000 eurot.

Toetuse saamiseks osaliselt tasutud kuludokumentide alusel peab toetuse saaja tasuma hankijale vähemalt 36 000 eurot (50 000 – 25 000 + 10 000 + 1 000).

INVESTEERINGUOBJEKTI TÄHISTAMINE

Maaelu arengu (MAK) toetuse abil rahastatud objektid tuleb tähistada vastavalt põllumajandusministri määrusele „Maaelu arengu toetuste andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetatud objektide tähistamine ja Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osaluse viitamise kord“ kohaselt, mille aluseks on [Euroopa Komisjoni määruses nr 1974/2006](#) kehtestatud eeskirjad.

Tähistamiseks tuleb kasutada Maaelu arengukava logo koos Euroopa Liidu embleemi ja juhtlausega. PRIA kontrollib tähistuse olemasolu. Tähistust tuleb säilitada vähemalt viis aastat pärast PRIA poolt viimase väljamakse tegemist.

Täpsemad juhised ja üldmääratud määruse objektide tähistamiseks leiate aadressil www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/objektide_tahistamine.

MUUDATUSED INVESTEERINGU TEGEMISEL

Toetuse abil elluviidav investeering peab vastama esialgsele taotlusele - kaubad-teenused peavad vastama nendele hinnapakumistele, mis taotlusedokumentide hulgas esitati. Samas võivad kahe aasta jooksul hinnad või võimalused muutuda, näiteks omaaegsesse hinnapakumisse kirja saanud masinat enam ei müüda või on hinnapakumise teinud firma tegevuse lõpetanud või ilmnevad ehitise rekonstrueerimise käigus vajadused projekti muudatuseks jne. Seega on arusaadav, et alati ei saa investeeringut ellu viia täpselt algselt planeeritud kujul, kuid muudatusi tehes arvestage, et:

- tegevuse või investeeringuobjektiga seotud muudatuseks peab olema PRIA kirjalik nõusolek;
Juhime tähelepanu, et nõue hõlmab sisulisi muudatusi. Ehk kui ehituse käigus selgub, et üks tuleb teha planeeritud kohast 2 meetrit paremale, siis selleks ei ole vaja PRIA nõusolekut. Kui aga ehituse käigus muutuvad ruumide mahud ja/või lõplikud kasutamise otstarbed, siis selleks on vaja eelnevalt PRIA nõusolekut. Masinate soetamisel näiteks, et kui muutub masina mark, aga omadused jäävad samaks, siis ei ole vaja eelnevalt PRIA nõusolekut, aga kui muutuvad masina omadused (laiem, erinevad võimalused jne.) siis on. Küsimuste tekkimisel soovime helistada PRIA investeeringutoetuste infotelefonil 737 7678.
- kui investeering odavneb, väheneb ka toetus;
Kui kulud kujunevad taotluse kirja pandust odavamaks, saab taotleja kuludokumentide alusel kätte meetme määruses sätestatud protsendi ulatuses toetust: näiteks kui toetuse määr on 50% projekti abikõlblikust maksumusest, siis hüvitataksegi 50% tegelikust summast. Kui objekti odavnemise tõttu kujunes summa planeeritud väiksemaks, siis saab PRIA välja maksta hüvitise vaid odavnemise hinna alusel ja sellega loetakse taotletud investeering teostatuks. Objektide odavnemise arvelt vabanevat toetust ei saa kasutada muude investeeringute tegemiseks.
- kallinemise puhul lisatoetust ei maksta;
Kui objekt läheb planeeritud (taotlusesse kirjutatud) kallimaks, siis vajalik lisaraha tuleb leida toetuse saajal endal, sest PRIA määratud toetuse summa on lõplikult „lukus“. Enamiku investeeringumeetmete puhul ületab taotlussoovide summa taotlusvooru eelarveks eraldatud summat ning PRIA määrab toetused täpselt eelarve piires. Lisaraha polekski projektide kallinemise puhul kusagilt võtta.
- käibemaksukohustuslaseks registreerimisel väheneb toetus.
Kui taotleja ei ole taotlemise hetkel olnud käibemaksukohustuslane ja ta on küsinud toetust ka käibemaksule, aga on enne investeeringu tegemist muutunud käibemaksukohustuslaseks, siis tuleb arvestada ka sellega, et toetuse summa väheneb esialgu käibemaksule määratud toetusesumma osa võrra.

MAKSENÕUDE ESITAMINE

Toetusraha kättesaamiseks peate PRIA-le esitama pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist ja tasumist maksenõude (s.t vormikohase kuludeklaratsiooni koos investeeringut tõendavate dokumentidega). Selliseid maksenõudeid saab esitada maksimaalselt neli. Kuludeklaratsiooni vormi saate PRIA kodulehelt aadressil: http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/taimekasvatuse/bioenergia_2011/. Samuti võite kuludeklaratsiooni blankette küsida PRIA maakondlikest teenindusbüroodest.

Kuludokumentide esitamine on võimalik ka e-PRIAs aadressil <https://epria.eesti.ee/epria/>.

E-PRIA kasutusjuhend on aadressil:

<http://www.pria.ee/images/tinybrowser/useruploads/files/kuludokumentid%20e-pria%20kasutusjuhend.pdf>.

Maksenõue tuleb esitada PRIA-le aadressil:

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet
Maaelu investeeringutoetuste büroo
Narva mnt. 3, Tartu 51009

Dokumendid võib sel aadressil ka ise kohale tuua või saata digitaalselt aadressil info@pria.ee.
Lisainformatsiooni saate investeeringutoetuste infotelefonil 737 7678 või e-kirjaga aadressil info@pria.ee.

Kuludeklaratsiooni täites pidage silmas järgmist.

- Märkige kuludeklaratsioonile taotleja nimi, registrikood ja taotluse viitenumber.
- Vastavasse lünka kuludeklaratsioonil märkige kindlasti, mitmenda kuludeklaratsiooni käesoleva taotluse kohta esitate ja selle kuludeklaratsiooniga esitatav maksenõude abikõlblik summa.
Siinkohal pidage meeles, et kuludokumente on teil võimalik esitada kuni neljas osas. Tehtud investeeringu maksumus märkige kas käibemaksuta (kui käibemaks ei ole toetatav) või käibemaksuga (kui käibemaks on toetatav).
- Kui esitate korraga makset tõendavaid dokumente mitme investeeringuobjekti kohta, märkige kõik esitatavad dokumendid ühele kuludeklaratsioonile.
- Tehke rist kasti “lõplikult”, kui saadate kuludeklaratsiooniga:
 - korraga kogu projekti investeeringut tõendavad dokumendid;
 - projekti viimase osa teostamist tõendavad dokumendid.
- Tehke rist kasti “osaliselt”, kui esitate kuludeklaratsiooniga projekti osaliselt teostamist tõendavad dokumendid.
- Kui taotlete tegevuse elluviimise rahastamist osaliselt tasutud kuludokumentide alusel, täitke kuludeklaratsioonis p. 3.1 ja 3.2.
- Kui esitate kuludeklaratsiooni tõendamaks, et olete PRIA poolt toetatava tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel välja makstud toetusraha üle kandnud töövõtjale, kauba tarnijale või teenuse osutajale, täitke kuludeklaratsiooni p.3.3.
- Märkige kuludeklaratsioonile kuludokumentide arv ning nende numbrid ja kuupäevad.
- Kui kogu projekti või selle osa maksumus, mille kohta esitate kuludeklaratsiooni, on võrreldes taotluses esitatud investeeringu maksumusega muutunud, märkige investeeringu uus maksumus ning muutumise põhjus kindlasti ära ka kuludeklaratsioonil.

Investeeringut tõendavad dokumendid

Investeeringut ja ettevalmistavaid töid tõendavad dokumendid, mis tuleb esitada koos kuludeklaratsiooniga, on järgmised:

1. Hankija poolt taotlejale väljastatud arve või arve-saatelehe ära kiri

Nimetatud dokumendil näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud hankija hinnapakkumisele.

Arvel peavad olema järgmised „Käibemaksuseaduses“ ja „Raamatupidamise seaduses“ nõutavad andmed:

- müüja nimi, aadress ja registreerimisnumber või isikukood ning käibemaksukohustuslasena registreerimise number;
- arve number ja väljastamise kuupäev;
- ostja nimi ja aadress;
- kauba või teenuse nimetus, kogus, hind ning kaupade ja teenuste kogumaksumus ilma käibemaksuta ja koos käibemaksuga käibemaksuäärade lõikes;
- kauba või teenuse maksustatav väärtus, juhul kui see erineb eelmises punktis nimetatud hinnast;
- käibemaksusumma käibemaksuäärade lõikes;
- kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev, juhul kui see erineb arve väljastamise kuupäevast;
- arve vastuvõtja (toetuse saaja) allkiri („Raamatupidamise seaduse“: § 7 p 1 lg 7: majandustehingut kirjendavat raamatupidamiskohustuslast esindava isiku allkiri (allkirjad), mis kinnitab (kinnitavad) majandustehingu toimumist).

2. Maksekorralduse ära kiri või arvelduskonto väljavõte, mis kinnitab arve või arve-saatelehe eest tasumist.

Maksekorralduse selgituse lahtrisse märkige tasutava arve või arve-saatelehe number ja hankija poolt arve väljastamise kuupäev. Kulutus peab olema tehtud taotleja poolt, seega peab maksekorraldusel olema maksjaks kindlasti taotleja. Arve eest peab tasuma pangapälekanega. Sularahamaksed ei ole abikõlblikud ja selle eest toetust välja ei maksta.

3. Osutatud teenuse või tehtud töö või müüdud kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ära kiri, mille on koostanud see isik, kellelt taotleja tellis teenust või tööd või ostis kaupa.

Tööde üleandmise-vastuvõtmise akt peab olema allkirjastatud kahepoolsest, st nii tööde üleandja kui ka vastuvõtja poolt.

Investeeringut tõendavad dokumendid kapitalirendi (liisingu) kasutamise korral

Kui teete oma investeeringu kapitalirendi tingimustel liisingufirma kaudu, on nõuded investeeringut tõendavatele dokumentidele mõnevõrra erinevad.

Kapitalirendi (liisingu) korral on investeeringut tõendavad dokumendid järgmised:

1. Hankija poolt liisingufirmale väljastatud arve või arve-saatelehe ära kiri;
Ära kirjal peavad olema eelmises peatükis nimetatud „Käibemaksuseaduses“ ja „Raamatupidamise seaduses“ nõutavad rekvisiidid.
2. Arve või arve-saatelehe tasumist kinnitav maksekorralduse ära kiri või arvelduskonto väljavõte, mis kinnitab arve või arve-saatelehe eest tasumist;
Maksekorraldus, millega liisingufirma on tasunud hankijale tema väljastatud arve eest.
3. Liisingufirma ja taotleja vahelise kapitalirendilepingu ära kiri koos lepingu juurde kuuluva maksegraafiku ära kirjaga. Liisingulepingu maksegraafik ei tohi olla pikem kui 60 kuud (järelvalveperiood).
4. Osutatud teenuse või tehtud töö või müüdud kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ära kiri, mille on koostanud see isik, kellelt taotleja tellis teenust või tööd või ostis kaupa.

MAKSENÕUDE KONTROLL

Kõikide maksenõuete suhtes teostatakse PRIAs halduskontrollid, mis hõlmavad kõiki võimalikke ja asjakohaseid haldusmeetmetega kontrollitavaid üksikasju. Kontrollitakse kaasfinantseeritavate toodete või teenuste tarnimist, taotletavate kulutuste reaalsust, lõpetatud tegevust võrreldes tegevusega, millele toetusetaotlus esitati ja toetust anti.

Kui teie kuludeklaratsiooniga esitatavates dokumentides on puudusi või vigasid, tehakse teile järelepärimine. Kuna toetuse väljamaksmine toimub kolme kuu jooksul alates korrektsete dokumentide laekumisest PRIA-sse, siis järelepärimine lükkab toetuse väljamakse tähtaega edasi. Seega, olge investeeringu tegemist tõendavate dokumentide saatmisel tähelepanelik, et kõik vajalikud dokumendid saaksid saadetud ja oleksid korrektselt vormistatud.

INVESTEERINGU TEOSTAMISE KONTROLL

Enne toetuse lõplikku väljamaksmist kontrollib PRIA vähemalt üks kord investeeringu elluviimist ettevõttes kohapeal. Sõltuvalt osamaksete arvust ja investeeringu olemusest võib kontroll toimuda ka mitmel korral. Kontrolli käigus veendutakse, et investeering oleks tehtud taotluses näidatud mahus ja kujul. Samuti kontrollitakse PRIAsse esitatud investeeringut tõendavaid dokumente.

Kontrolli aeg lepitaks teiega eelnevalt kokku. Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks kontrollitava ettevõtte raamatupidaja, sest PRIA kontrollib ka investeeringu kajastamist ettevõtte raamatupidamises ja muid raamatupidamisdokumente. Kontrolli lõppedes täidab inspektor kontrollakti, mille allkirjastavad mõlemad pooled. Taotleja poolt peab alla kirjutama allkirjaõiguslik isik.

Vajadusel võib inspektor nõuda kontrolli käigus täiendavaid dokumente. Need võivad olla näiteks ehitise kasutusluba, välisõhu saasteluba, vee erikasutusluba, jäätmeluba, maavara või maa-ainese kaevandamisluba või muud vajalikud load või tõendid.

Kui kontrolli käigus leitakse puudus, mida on võimalik mõistliku aja jooksul kõrvaldada, siis tehakse toetuse saajale ettekirjutus ning toetust enne selle täitmist välja ei maksta. Kui leitud puudust ei ole võimalik kõrvaldada, siis toetust välja ei maksta.

VÄHENDAMINE JA VÄLJAARVAMINE

Kui maksenõude ja/või investeeringu teostamise kontrolli tulemusena leitakse, et toetuse saaja esitatud maksenõude summa ületab tegelikku abikõlblikku toetusesaajale makstavat summat rohkem kui 3 %, vähendatakse toetusesaajale makstavat summat omakorda esitatud ja abikõlblike summade vahe võrra. Vähendamist ei rakendata, kui toetusesaaja suudab näidata, et ta ei ole süüdi mitteabikõlblike summade kaasamisel.

Näiteks kui on esitatud maksenõue summas 100 000 eurot, saamaks toetuse väljamakset summas 50 000 eurot (toetuse määr 50%) ning kontrollimisel leitakse, et tegelikult sisaldab maksenõue abikõlblike kulutusi ainult 90 000 eurot, siis rakendatakse vähendamist, sest need summad (100 000 ja 90 000) erinevad rohkem kui 3%. Seega tuleb väljamakstavat summat vähendada nende summade vahe võrra (100 000 – 90 000 = 10 000). Uueks abikõlblikuks maksumuseks kujuneb 80 000 ja reaalne väljamakstav toetus on seega 40 000 eurot (100 000 – 10 000 (mitteabikõlblik osa) – 10 000 (vähendamise osa) = 80 000 * 50% = 40 000). Vähendamise arvelt (antud näites 10 000 eurot) ei saa hiljem esitada uusi abikõlblike kulutusi. Vähendamise nõue on kirjeldatud [Komisjoni määruses \(EÜ\) nr 65/2011](#) artiklis 30.

Kui leitakse, et toetusesaaja on tahtlikult esitanud valeandmeid, arvatakse kõnealune tegevus EAFRD toetuse alt välja ning kõik selle tegevuse eest juba makstud summad nõutakse tagasi. Lisaks arvatakse toetusesaaja välja sama meetme alusel toetuse saamisest sel aastal, mil rikkumine avastati ning sellele järgneval kalendriaastal.

TOETUSE VÄLJAMAKSMINE

Nõuetekohaste investeeringut tõendavate dokumentide esitamisest kuni väljamakse tegemiseni võib minna aega kuni 3 kuud. Järelepärimine lükkab väljamakse tähtaega edasi. Kõik arveldused toimuvad ainult pangaülekannetega.

Kui investeeringu teostamise kontrolli tulemus on positiivne, siis koostab PRIA toetuse väljamaksmise käskkirja, valmistab ette maksekorralduse ja saadab selle Rahandusministeeriumi riigikassa osakonda e-Riigikassasse ülekande tegemiseks. Toetussumma kantakse teie pangaarvele. Kui olete teinud investeeringu liisingu abil, kantakse toetus otse liisingufirma arveldusarvele.

Palun hoolitsege varakult selle eest, et PRIA kliendiregistris olev info teie andmetega oleks õige, vastasel korral ei pruugi toetus laekuda teie poolt soovitud arveldusarvele. Andmete muutmisest teavitage PRIAt arvestusega, et kõik muudatused peaksid olema kliendiregistris tehtud vähemalt nädal enne makse saamist.

Tundke huvi selles vastu, et liisingufirma vähendaks liisingufirma arveldusarvele laekunud toetussumma võrra teie järgnevatel perioodidel väljaostumakseid.

Toetuse summa kantakse pangaarvele, mis on registreeritud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris teie esitatud avalduse alusel.

JÄRELKONTROLL

Eesmärgiga tagada saadud toetuse sihipärane kasutamine, teeb PRIA veel viie aasta jooksul pärast toetuse väljamaksmist järelkontrolle. Järelkontrollid tehakse valimi alusel.

Järelkontrollist informeeritakse toetuse saajat samamoodi nagu eelnevate kontrollide korral. PRIA inspektor kontrollib investeeringuobjekti olemasolu ja sihipärast kasutamist ning teiste institutsioonide ja ametite koostatud akte ja lube.

Korruptsiooni ja vigade vältimiseks kontrollitakse ka PRIA teenistujate tööd. Seega võib juhtuda, et teid ja teie investeeringut kontrollitakse mitu korda. Kontrollijateks võivad olla PRIA teenistujad (nt inspektori läbiviidud eelkontrolli teeb teistkordselt üle PRIA keskuse ametnik), Riigikontroll, Euroopa Komisjoni audiitorid või muud selleks volitatud ametnikud.

NÕUDED TOETUSE SAAJALE

Toetuse saaja on kohustatud:

- investeeringuobjekti säilitama ja sihipäraselt kasutama vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- saadud toetusraha mittesihipärase kasutamise korral selle PRIA nõudmisel tagasi maksuma;
- võimaldama teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet.

Lisaks peab toetuse saaja PRIAt kirjalikult teavitama alates taotluse esitamisest kuni viie aasta möödumiseni arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest:

- oma postiaadressi või kontaktandmete muutumisest;
- ettevõtte ümberkujundamisest, ühinemisest või jagunemisest ning ettevõtte või selle osa üleminekust;
- tegevuse muudatusest või investeeringuobjektiga seotud muudatusest PRIAlt kirjalikult nõusoleku saamiseks;
- toetuse saamise või toetuse kasutamisega seotud muust asjaolust, mille tõttu taotluses esitatud andmed ei ole enam täielikud või õiged, teavitab taotleja PRIAt kirjalikult. Vastuse teatab PRIA taotlejale samuti kirjalikult.

TOETUSE TAGASINÕUDMINE

Toetus kuulub tagasinõudmisele juhul, kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et investeeringuobjekti ei ole säilitatud ja sihipäraselt kasutatud, toetuse saaja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või takistab kontrollimist, investeeringuobjekt on hävinud toetuse saaja süül, toetuse saaja on jätnud tähtaegselt täitmata järelevalveametniku ettekirjutuse toetuse ebaõige kasutamise rikkumise

lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks, toetuse saaja ei ole lõpetanud investeeringu elluviimist täies mahus (eesmärk jääb täitmata) või ilmneb tagantjärele mõni asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud.

Sellisel juhul teeb PRIA toetuse tagasinõudmise otsuse. Selgituse kuidas toimida siis, kui teile on saadetud käskkirja väljavõtte toetuste tagasinõudeotsusega leiate PRIA kodulehelt aadressil www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/volad_ja_tagasinouded/.

SALDODE KONTROLLIMINE

Majandusaasta lõppedes saadetakse saldokinnitused nendele toetuse saajatele, kelle suhtes on PRIA-l kohustusi või nõudeid ning kelle summaarne kliendipõhine nõue või kohustus on suurem kui 10 000 krooni. Saldokinnitused võimaldavad taotlejalatel kontrollida aasta lõpu seisuga kohustuste või nõuete saldoteid ja lahkevuste korral selgitada välja erinevused.

Saldokinnitused postitatakse hiljemalt 31. jaanuaril ning vastuseid ootab PRIA faksi või posti teel tagasi kümne päeva jooksul.

Soovime edu taotlemisel !